

MICHELIN

KORSYKA

ERGO
HESTIA®

Tytuł: Korsyka – Udany Weekend

Teksty: Le Guide Vert – Corse

Tłumaczenie: Marta Duda

Aktualizacja: Ewa Poniedziałka

Redaktor prowadzący: Magdalena Matyja-Pietrzyk

Redakcja: Centrum Korekty, www.centrumkorekty.pl

Korekta: Katarzyna Ziola-Zemczak

Projekt graficzny: Dawid Kwoka

Skład: Sabina Binek

Fotoedycja: Dawid Kwoka

Projekt okładki: Jan Paluch

Zdjęcie na okładce: © gorillaimages / Shutterstock.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

Księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bekom1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzje.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-2214-1

Copyright © Le Guide Vert Michelin – Michelin & cie

Le Guide Vert Michelin, 46, avenue de Breteuil, 75324 Paris Cedex 07

Copyright © for the Polish Edition by Helion, 2016

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

KORSYKA

© Maugli / Depositphotos.com

Kup książkę

Poleć książkę

© Masala / Depositphotos.com

Kup książkę

Poleć książkę

ZWIEDZANIE KORSYKI

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

AIGUILLES DE BAVELLA

Wysokie iglice skalne Bavella, zwane również *cornes d'Asinao* („rogi Asinao”), urzekają swym majestatycznym pięknem i stanowią ulubione miejsce górskich wypraw. Warto zatrzymać się na przełęczy Bavella (1218 m n.p.m.), skąd najlepiej widać poszarpane szczyty i różnobarwne skały sterczące ponad sosnami czarnymi. Pod koniec wiosny góry okrywają się liliowo-różowym dywanem kwitnącego tymianku.

Usytuowanie

Przez Bavelę prowadzi droga D 268 łącząca zachodnią część wyspy (region Sartène) ze wschodnim wybrzeżem (Solenzara). Niedaleko przebiega również szlak GR 20: z Incudine wieszcie na przełęcz Finosa oraz na Punta Tafonata di Paliri, stanowiąc jeden z najpiękniejszych etapów tej trasy. Wariant wspinaczkowy szlaku GR prowadzi w samo serce masywu Bavella.

Wycieczka samochodem

SOLENZARA–ZONZA

Solenzara

Wąska droga D 268 prowadzi wzdłuż Solenzary, której koryto staje się usypiskiem coraz większych głazów. Kiedy zbliżamy się do lasu państwowego Tova (forêt domaniale de Tova), brzegi rzeki zaczynają porastać sosny.

Col de Larone (Bocca di Laronu)

Z przełęczy Larone położonej na wysokości 608 m n.p.m. rozciąga się wspaniały **widok** ★ ★: po lewej wznosi się szczyt Punta di Ferriate stanowiący ostatnią część łańcucha Paliri, a po prawej las Tova wspina się na strome stoki gór.

Bardzo kręta szosa prowadzi do lasu Bavella. Wyróżnia się pięknym drzewostanem złożonym z czarnych sosen korsykańskich (zob. ramka na s. 113).

Forêt de Bavella ★ ★

Piękny las o powierzchni 930 ha, rozciągający się na wysokości 500–1300 m n.p.m. Kiedy otrzymał status rezerwatu, rozpoczęto wielką akcję zalesiania sosną nadmorską i czarną, cedrami i świerkami. Aby ograniczyć zniszczenia wywołane

pożarami, utworzono specjalne przecinki przeciwpożarowe o szerokości 50 m i zasadzono kasztanowce, odporniejsze na ogień od drzew iglastych. W 1950 r. powstał tu obszar chroniony, na którym dozwolone jest polowanie na zwierzęta w ściśle określonych warunkach. Uważny obserwator może tu zobaczyć stada muflonów.

Bavella

Niedaleko przed przełęczą, wśród wspaniałych sosen czarnych stoją niskie, kamienne lub drewniane budynki. To dawne owczarnie zbudowane na terenie nadanym przez Napoleona III. Nieco powyżej, w pobliżu źródła, znajduje się schronisko z restauracją: **Auberge du Col** (Karczma pod Przełęczą).

Col i Aiguilles de Bavella ★ ★ ★

Z lasu Bavella, po zachodniej stronie przełęczy, wynurzają się poszarpane **Aiguilles de Bavella** ★ ★ ★, za którymi wznosi się masyw Incudine. Na wschodzie widnieje wielka ściana szczytu Calanca Murata i czerwony, grzebieniasty grzbiet Punta Tafonata di Paliri. W oddali majaczy Morze Tyrreńskie. Droga schodzi do Zonzy. Tuż przed wsią pomiędzy sosen i kasztanowców wylania się hipodrom w Viseo.

Zonza

Miasteczko leży na wysokości 784 m ponad doliną Asinao, na skrzyżowaniu popularnych tras turystycznych. W okolicy można łowić pstrągi i kąpać się w potokach.

Wycieczki piesze

Wyruszymy ze schroniska *Auberge du Col* (zob. powyżej) znajdującego się 200 m poniżej dużego parkingu, przy drodze nr D 268 (kierunek na Solenzarę).

© EE-EU / Fotolia.com

Imponujące Aiguilles de Bavella

Promenade de la chapelle

30 min w obie strony. Początek trasy: studnia po prawej stronie Auberge du Col (po prawej, schodząc z dużego parkingu).

Idziemy wzdłuż niewielkiego potoku. Białoróżowa **chappelle de la Vierge** (kaplica Matki Boskiej) stoi na małym pagórku w otoczeniu sosen. Z sąsiedniej łąki rozciąga się wspaniały **widok** ★ na Aiguilles de Bavella.

Promenade de la Pianona ★

Przejście pętli zajmuje ok. 1 godz. Znaki pomarańczowe. Początek szlaku przy parkingu na przełęczy Bavella lub przy Auberge du Col (zob. powyżej).

Po lewej widać masyw Punta Tafonata di Paliri, las Bavella i majaczące na horyzoncie

INFORMATOR

NOCLEGI I RESTAURACJE

Najbliższe noclegi znajdują się w Zonzie (9 km) lub Quenzie (14 km).

Auberge du Col de Bavella – 20124

Col de Bavella, 20124 Zonza – tel.: 04

95 72 09 87 – www.auberge-bavella.

com – zamkn. XI–III – 22 EUR, miejsce

w schronisku: 20 EUR, 40 EUR z połową

żywienia. Karczma górską i schronisko

pod przełęczą Bavella, niedaleko

Aiguilles de Bavella. Potrawy korsykańskie i domowe wędliny.

morze. Wiosną hale na łagodnych stokach pokrywają się krokusami i zawilcami. Wzdłuż szlaku rosną potężne sosny. Skręcając w prawo, docieramy do trawiastego wypłaszczenia (*pianona*) porośniętego sosnami o koronach powyginanych od wiatru. Roztacza się stąd wspaniały **widok** ★ ★ na Aiguilles de Bavella oraz na zachodnie i wschodnie wybrzeże Korsyki (przy dobrej widoczności). *Idziemy dalej do chapelle de la Vierge. Obok kaplicy wracamy na pomarańczowy szlak.*

Trou de la Bombe

(Tafonu di u Cumpuleddu) ★ ★

Przejście pętli zajmuje ok. 2 godz. Znaki czerwone, napis „Cumpuleddu”, początek trasy przy Auberge du Col.

Szlak prowadzi przez leśny parów na grzbiecie wzgórza. Przy schodzeniu na przełęcz napotykamy Trou de la Bombe – okrągłe okno skalne o średnicy ok. 8 m, znajdujące się w głównym grzbiecie łańcucha Paliri, na prawo od Calanca Murata i przed iglicą skalną Campanile de Ste-Lucie.

W drodze powrotnej, kiedy ścieżka przechodzi przez niewielki strumyk, możemy skorzystać z okazji, by wrócić na przełęcz (*parking*), podążając szlakiem w kierunku Alturaghja (szlak oznakowany, znaki czerwone, ok. 45 min). Piękne widoki na iglice skalne.

Aiguilles de Bavella – wariant wysokogórski ★ ★ ★

Wariant szlaku GR 20 przeznaczony tylko dla osób o dobrej kondycji. Konieczne odpowiednie obuwie i przewodnik. Na początku znaki żółte, następnie białoczerwone. Czas przejścia: ok. 6 godz. Powrót w to samo miejsce. Trasa nie jest bardzo trudna (tylko jeden odcinek ubezpieczony łańcuchem), ale jej pierwszy etap wymaga ostrożności i dobrej kondycji. Wyruszamy z przełęczy. Na początku czeka nas bardzo ostre podejście stanowiące najtrudniejszy odcinek: należy bardzo uważać, by nie zrzucić kamieni na osoby idące poniżej. Szlak biegnie nieopodal grzbiecie, omija dołem iglice, a w końcu zagłębia się w las, w którym łączy się ze szlakiem GR 20. Skręcamy w lewo, w dość łatwą ścieżkę prowadzącą na przełęcz.

AJACCIO

Rodzinne miasto Napoleona jest pełne zabytków przypominających o nieprawdopodobnej karierze cesarza Francuzów. Nie są one jednak w stanie przyćmić wspólnych zbiorów kardynała Fescha. Każdego ranka za ratuszem odbywa się gwarny targ. Wieczorem zapuścmy się aż na koniec mola, by popatrzeć, jak w mroku nocy zapalają się światła portu, dolnego miasta i domów na wzgórzach wokół.

Usytuowanie

Ajaccio jest wciśnięte między góry i morze, w głębi największej zatoki na wyspie. W północnej części miasta przy moło Margonajo znajduje się nowy port jachtowy (Charles-Ornano). Kilkaset metrów niżej, przy moło des Capucins, kotwicę rzucają promy i statki handlowe. Po północnej stronie cytadeli znajduje się mały port rybacki i jachtowy (Tino-Rossi).

Tło

Z rzymskiego miasta, kwitnącego w okresie późnego cesarstwa na północ od cytadeli, nie zachował się żaden ślad. Ajaccio zostało założone w obecnym miejscu w 1453 r. przez Oficjum św. Jerzego, rządzącego Korsyką w imieniu Republiki Genui. Budowę miasta ukończono w 1492 r.; zamieszkało tu ponad sto rodzin

liguryjskich i kilka szlacheckich rodzin z Genui. Pobytu w obrębie murów zakazano Korsykanom: mogli mieszkać tylko na przedmieściu Borgo. Dopiero zdobycie miasta przez Sampièra Corso w 1553 r. doprowadziło do przyznania praw miejskich rodowi korsykańskiemu (1592). Obecnie Ajaccio pełni funkcję stolicy departamentu Corse-du-Sud (Korsyki Południowej) i to tutaj odbywają się posiedzenia Zgromadzenia Terytorialnego Korsyki (powołanego w 1991 r.).

Spacer

Z **pointe d'Aspreto** (na wschodnim skraju miasta) rozciąga się piękny widok na całe Ajaccio. Ponad starymi częściami miasta, wznoszącymi się spokojnie nad wodą, po zboczach wzgórz pną się zabudowania nowych dzielnic.

Granice starego genueńskiego miasta wyznaczają: na zachodzie – place du Général-de-Gaulle, na południowym wschodzie – cytadela, na północy – place du Maréchal-Foch. Przedłużeniem starówki jest rue Cardinal-Fesch, przecinająca Borgo (przedmieścia).

Jetée de la citadelle (Plan II)

Molo o długości 200 m, z którego końca rozciąga się piękny **widok** ★ na morze i część zatoki Ajaccio. Znajduje się przy nim port rybacki i jachtowy. XVI-wieczna cytadela wciąż należy do armii; zwiedzanie jest możliwe tylko podczas dni dziedzictwa narodowego.

Po zejściu z mola należy przejść bulwarem Danielle-Casanova biegnącym wzdłuż murów fortecy.

Église St-Érasme (Plan II)

Dawna kaplica kolegium jezuickiego z 1617 r. Podczas Wielkiej Rewolucji Francuskiej kościół zamknięto, a sprawowanie kultu przywrócono dopiero w 1815 r.

Wtedy też poświęcono go jako kościół św. Erazma, patrona marynarzy. Wnętrze zdobią makiety statków, trzy krzyże procesyjne, posąg św. Erazma w orszaku aniołków oraz kolekcja kap i ornatów pontyfikalnych.

Katedra ★ (Plan II)

R. St-Charles – tel.: 04 95 51 53 03 – o godzinie otwarcia trzeba dopytać na miejscu.

Budowa tej renesansowej świątyni o prostej fasadzie rozpoczęła się w 1582 r. Nie chcąc, by prace się przedłużały, biskup nakazał zmniejszyć rozmiary budowli zaprojektowanej przez Giacomę della Portę. Jej wzniesienie ukończono w 1593 r.

W lipcu 1771 r. przy chrzcielnicy (na prawo od wejścia) odbył się **chrzest 2-letniego Napoleona**.

Pierwszą kaplicę po lewej stronie nawy, wzniesioną w XVI w. przez Pierre'a Paula d'Ornano, zdobi obraz **Delacroix** pt. *Tryumf religii*. W drugiej znajduje się posąg Matki Boskiej Miłosierdzia. W trzeciej kaplicy – Różańcowej – mieścił się **grobowiec rodziny Bonaparte**.

Monumentalny ołtarz główny z białego marmuru z czterema spiralnymi kolumnami z czarnego marmuru został ofiarowany kościołowi w 1811 r. przez Elizę Bacciocchi, siostrę Napoleona. Kopułę nad pozornym transeptem zdobią iluzjonistyczne polichromie.

W kaplicy Niepokalanego Poczęcia, po prawej, pod delikatnymi draperiami baldachimu, stoi piękny posąg **Madonny** z marmuru kararyjskiego z XVIII w.

W nawie do filaru o kwadratowym przekroju tuli się ambona w kształcie kielicha. *Idziemy ulicą Notre-Dame wzdłuż prawej ściany katedry.*

Pod numerem 3 znajduje się pałac o długiej i surowej fasadzie – **hôtel Cuneo d'Ornano**. Portal z rozglfieniem i nadprożem z marmuru wieńczy ornamentalny herb rodu d'Ornano.

Skręcamy w lewo, w rue du Roi-de-Rome, a następnie w prawo, w rue St-Charles. Później znów w prawo, w rue Bonaparte.

Rue Bonaparte (Plan II)

Dawna „prosta ulica” (*carughju drittu*) genueńskiego Ajaccio. Była ważnym miejscem handlowym, a ponadto wyznaczała dwie dzielnice: po stronie północnej rozciągała się biedniejsza, ludowa część zwana Macello („rzeźnia”), a po stronie południowej mieszkało bogate mieszczaństwo.

Pod numerem 17 znajduje się **hôtel Pozzo di Borgo** naśladujący włoskie pałace ochrowymi iluzjonistycznymi malowidłami zdobiącymi okna. Na parterze monumentalny portal z białego marmuru z frontonem opatrzonym herbem nadaje budowli uroczystego charakteru. Obecnie wnętrza adaptowane są na hotel.

Place du Maréchal-Foch

(Place des Palmiers) (Plan II)

Urokliwy prostokątny plac ocieniony palmami i platanami, otwierający się na port. Pełni funkcję centrum Ajaccio. Niewielki posąg w niszy w ścianie kamienicy, nieco powyżej placu (nr 7–10, Av. Sérafini), to **Madonuccia** – Matka Boska Miłosierdzia, otaczająca opieką miasto już od 1656 r. Jej święto przypada 18 marca: uroczystej mszy

w katedrze towarzyszy procesja oświetlonymi ulicami miasta.

Wykonany z białego marmuru **pomnik Napoleona Bonaparte** jako pierwszego konsula góruje nad fontanną des Quatre-Lions. To dzieło Umberto Maglioliego, miejscowego artysty. Po lewej, w dolnej części placu, znajduje się **ratsuz** z Salo-nem Napoleońskim.

Rue Cardinal-Fesch (U Borgu) (Plan II)

Długa i gwarna handlowa ulica przecinająca dawną dzielnicę Borgo. Tablica na fasadzie kamienicy nr 1 przypomina, że 9 stycznia 1909 r. urodziła się tutaj Vincentella Perini, znana lepiej pod pseudonimem **Danielle Casanova**: członkini ruchu oporu, która zginęła w obozie w Auschwitz. W domu nr 28, u byłego mera Ajaccio, Jeana-Jérôme'a Levie'go, w maju 1793 r. schronił się Napoleon Bonaparte poszukujący przez

zwolenników Paolego i Anglików, przed swą ucieczką statkiem do Calvi.

Idziemy dalej rue Cardinal-Fesch. Za kaplicą cesarską i muzeum Fescha (zob. s. 41) skręcamy w prawo, w rue des Trois-Marie i schodzimy najważniejszą ulicą handlową miasta – cours Napoléon. Przechodzimy przed budynkiem prefektury (w holu znajduje się sarkofag rzymski z III w.) i idziemy dalej aż do Nowego Miasta.

Place Général-de-Gaulle

(Place du Diamant) (Plan I)

Obszerny plac łączy zabytkowe dzielnice z nowymi, rozbudowującymi się wzdłuż drogi des Sanguinaires. Na jego przedłużeniu znajduje się taras, z którego rozciąga się piękny **widok**★ na zatokę Ajaccio. Pośrodku placu wznosi się zaprojektowany przez Viollet-le-Duca brązowy **pomnik Napoleona** w stroju cesarza rzymskiego, otoczonego czterema braćmi.

Cours Grandval (Plan I)

Promenada, przy której rosną palmy i platany, pnie się pod górę z place du Général-de-Gaulle do place d'Austerlitz zamykającego perspektywę tej wytwornej alei.

Place d'Austerlitz (U Casone) (Plan I)

Centralne miejsce zajmuje wielki **pomnik Napoleona I** – zamyka oś, którą 1500 m niżej na place du Maréchal-Foch otwiera pomnik Napoleona, pierwszego konsula. Posąg jest kopią tego znajdującego się na dziedzińcu Pałacu Inwalidów w Paryżu; przed cesarzem w dwurożnym kapeluszu straż pełnią dwa orły. Legenda głosi, że zanim Napoleon został wysłany do szkoły kadetów w Brienne, bawił się tu wśród skał oraz w grocie (po lewej), która dziś nosi jego imię.

Zwiedzanie

Palais Fesch

(Musée des Beaux-Arts) ★★★ (Plan II)

50 r. du Card.-Fesch – tel.: 04 95 26 26 267 – www.musee-fesch.com – VII i VIII: 10.30–18.00, czw. i nd. 12.00–18.00, pt. 12.00–20.30; V–VI i IX: 10.30–18.00, czw, pt. i nd. 12.00–18.00; pozostałe miesiące: 10.00–17.00, czw. i pt. 12.00–17.00, nd. i 3. weekend miesiąca: 12.00–17.00 – zamkn. we wt. 18 III i w niektóre święta – 8 EUR, bilet upoważnia również do zwiedzania cesarskiej kaplicy.

Zmodernizowane muzeum stanowi dziś wizytówkę regionu. Zajmuje budynek dawnego gimnazjum Fescha (1827), gdzie wykładał niegdyś entomolog Henri Fabre. Zgromadzono tu największą we Francji (po Luwrze) kolekcję **malarstwa włoskiego** ★★★, a także dzieła artystów z różnych szkół francuskich, hiszpańskich, flamandzkich i niderlandzkich. Zbiory zapisał miastu kardynał Fesch – wuj Napoleona i arcybiskup Lyonu.

Malarstwo włoskie z XIV–XVI w. – pierwsze piętro. Można tu podziwiać m.in. znakomity **tryptyk z Rimini** (XIV w.), dzieła Jacopa del Sellaio i tryptyk Niccolò de Tommaso **Mistyczne zaślubiny św. Katarzyny** (*Mariage mystique de ste*

Catherine). Skrzydła tryptyku zajmują św. Jan Chrzciciel i św. Dominik.

Temat **Madonny z Dzieciątkiem** reprezentują tu głównie dwaj wielcy mistrzowie: **Giovanni Bellini** (1430–1516) ze szkoły weneckiej i **Sandro Botticelli** (1440–1510) ze szkoły florenckiej. Ich dzieła stanowią przykład sztuki *quattrocenta* (XV w.). Łagodność, wdzięk i delikatność – to cechy *Madonny* Belliniego. Z kolei *Madonna z girlandą* Botticellego (1470) urzeka elegancją i naturalnością. Piękna *Madonna z Dzieciątkiem* Giovanniego Boccatego, przywódcy szkoły z Marche, uosabia najwspanialszy okres w dziejach sztuki florenckiej. Ślady sztuki gotyckiej i upodobanie do starożytnych ruin odnajdziemy w *Madonnie* Cosima Rossellego. Realistyczna *Madonna z dwoma świętymi*, dzieło Cosima Tura, jest przykładem dzieła ze szkoły ferraryjskiej. Ze sztuki XVI-wiecznej warto zwrócić uwagę na dwa obrazy ze szkoły weneckiej (*Ledę z łabędziem* z warsztatu Veronesego i *Portret mężczyzny z rękawiczką* Tycjana) oraz piękną *Adorację Dzieciątka* (anonimowe dzieło flamandzkie).

Zbiory z XVII i XVIII w. – drugie piętro. Znajduje się tu bogata kolekcja martwych natur (Cittadini, Boselli, Recco, Ruoppolo, Castelli zwany Spadino) oraz pejzaży Gasparda Dugheta (1613–75), francuskiego malarza urodzonego w Rzymie, który tworzył pod dużym wpływem swojego szwagra, Nicolasa Poussina. Dzieła d'Amorosiego i Luki Giordana świadczą o wielkim znaczeniu twórczości Caravaggia dla malarstwa tych czasów. XVII-wieczne szkoły flamandzkie reprezentują pejzaże (np. te Nicolaesa Berchemy). W salach neapolitańskich szczególną uwagę zwraca *Odjazd Rebeki* Francesca Solimeny.

W dalszej części mijamy dzieła z XVIII w., przede wszystkim obrazy Pierre'a Subleyrasa i Louis-Gabriela Blancheta. Wiek XIX reprezentują głównie pejzaże. Ekspozycje na tym poziomie kończy okazała galeria z wielkoformatowymi obrazami włoskimi podzielonymi według szkół malarskich. Na parterze (od strony morza) prezentowane są pamiątki z czasów Pierwszego i Drugiego Cesarstwa.

DZIEJE PEWNEGO DOMU

Dom stał się własnością rodu w 1682 r. W 1742 r. parter i pierwsze piętro zajęł ojciec przyszłego cesarza, **Charles Bonaparte**. W maju 1793 r., w obawie przed zwolennikami Paolego, rodzina musiała uciekać z Ajaccio, które było wówczas prawdziwą twierdzą paolistów. Dom został splądrowany, a potem, podczas angielskiej okupacji (1794–1796), zarekwirowały go władze, urządzając na parterze skład amunicji.

W 1797 r., po powrocie do Ajaccio, **Letycja**, matka Napoleona, przywróciła dom do stanu mieszkalnego dzięki odszkodowaniu wypłaconemu przez dyrektoriat. Obecne umeblowanie pochodzi właśnie z tych lat. Generał Bonaparte ostatni raz przestąpił próg rodzinnego domu 29 września 1799 r. po powrocie z Egiptu. W 1805 r. podarował dom kuzynowi matki, André Ramolinowi. W 1923 r. księżę Wiktor Napoleon, potomek króla Hieronima, przekazał go państwu.

Chapelle impériale (kaplica Cesarska) –
otwarta w godzinach pracy muzeum – 3 EUR.

Ufundowana (1857) przez Napoleona III jako mauzoleum rodziny cesarskiej. Wzniesiono ją w stylu neorenesansowym z kamienia z Saint-Florent. Wielką kopułę zdobią iluzjonistyczne polichromie – dzieło miejscowego artysty, Jérôme'a Maglioliiego. Witraże zdobi herb kardynała Fescha.

W ołtarzu głównym tronuje piękny koptyjski Chrystus – generał Bonaparte ofiarował go swej matce po powrocie z Egiptu. W okrągłej krypcie pod kopułą i pod schodami spoczywają członkowie rodziny Bonaparte, m.in. rodzice Napoleona I, Charles Marie z żoną Letycją Ramolino, i jej przyrodni brat, kardynał Fesch.

Bibliothèque du palais Fesch – tel.: 04 95 26 26 13 – *otwarta w godzinach pracy muzeum.*

Biblioteka utworzona w 1801 r. przez Lucjana Bonaparte (ówczesnego ministra spraw wewnętrznych) z dzieł skonfiskowanych podczas Wielkiej Rewolucji Francuskiej, została przeniesiona na obecne miejsce w 1868 r. Zawiera ponad 40 tys. woluminów z XV–XIX w., m.in. cenne inkunabuły i manuskrypty.

Maison Bonaparte ★ (Plan II)

R. St-Charles – tel.: 04 95 21 43 89 – www.musee-maisonbonaparte.fr – IV–IX: 10.30–12.30 i 13.15–18.00; pozostałe miesiące: 10.30–12.30 i 13.15–16.30 – zamkn. w niektóre święta – 7 EUR, bezpłatnie dla osób poniżej 26. roku życia i w 1. nd. miesiąca. Przy małym **place Letizia**, ocienionym bananowcami i drzewkami pomarańczowymi i ozdobionym popiersiem

malutkiego króla Rzymu (dzieło E.-J. Zeziena z 1936 r.), wznosi się rodzinny dom cesarza Francuzów. XVII-wieczna kamienica ma bardzo skromną fasadę; wyróżnia ją jedynie herb rodzinny. *Zwiedzanie zaczynamy od drugiego piętra.*

Drugie piętro – Cztery jasne sale o sufitach z polichromiami na wzór włoski, z posadzkami ze specjalnej, bardzo twardej czerwonej cegły (*tommette*). Ciekawym eksponatem jest wielka mapa (1740) Hyacinte'a de la Pegni ukazująca regiony, miasta i miasteczka korsykańskie w XVIII w. Tablice z opisami i autentyczne dokumenty przedstawiają burzliwe dzieje tego domu i jego mieszkańców.

Pierwsze piętro – Mimo że pierwotne wyposażenie **pokoju narodzin**

Pomnik Napoleona w jego rodzinnym mieście

© eugenescgsev / Fotolia.com

Napoleona nie zachowało się, komnata jest celem licznych pielgrzymek. Można tu zobaczyć XVIII-wieczny włoski sekretarzyk inkrustowany lapis lazuli, masą perłową i innymi materiałami tego typu, a także szopkę z kości słoniowej, którą Bonaparte przywiózł ze Wschodu dla swej matki. Salon w stylu Ludwika XVI i pokój „Pani Matki” („Madame Mère”), umeblowany w stylu Ludwika XV, imponują bogactwem wystroju. Za jadalnią utrzymaną w stylu dyrektoriatu znajduje się wspaniała **wielka galeria** (Grande galerie) – zdobią ją elegancki parkiet z drzewa orzechowego i sufit w stylu włoskim. Galeria stanowi salon, a zarazem przejście z głównego domu do mniejszego, który rodzina dokupiła w 1797 r. Znajduje się w nim salon muzyczny i dwie małe sypialnie. Zwiedzanie kończymy w sklepionych piwnicach.

Salons Napoléoniens ★ (Plan II)

Av. Antoine Serafini – tel.: 04 95 51 52 53 – www.ajaccio.fr/Salons-Napoleoniens_a50.html – pol. VI–pol. IX: 9.00–11.45 i 14.00–17.45; pol. IX–pol. VI: 9.00–11.45 i 14.00–16.45 – zamkn. w sb. i nd. oraz w przypadku oficjalnych wizyt – 2,50 EUR, osoby poniżej

16. roku życia: bezpłatnie – możliwość zwiedzania z przewodnikiem.

Salon urządzony na pierwszym piętrze ratusza. Umieszczono tu pamiątki, dokumenty i obrazy dotyczące cesarza i jego rodziny. W holu znajduje się marmurowy posąg Hieronima Bonaparte, dzieło Federica Bosii (1812).

Grand Salon – Znajdziemy tu kopię aktu chrztu Napoleona (21 lipca 1771 r.) sporządzonego po włosku. Ściany salonu w stylu empire zdobią portrety rodziny Bonaparte. Wśród popiersi znajduje się m.in. wizerunek Letycji. Popiersie młodzieńczego króla Rzymu wykonane przez Bartoliniego zdobyło sypialnię cesarza podczas wygnania. Wspaniałe kryształowy żyrandol podarowały władze nieistniejącej już Czechosłowacji z okazji 200. rocznicy narodzin Napoleona.

Salle des Médailles – Zgromadzono w niej ciekawe zbiory monet i medali (218 sztuk) wykonanych ze złota, srebra i brązu, pochodzące z lat 1797–1876. Miastu zapisał je książę Napoleon, syn króla Hieronima. Drugą kolekcję w tej sali (Vognsgaard) przekazano muzeum w 1974 r.

INFORMATOR

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Biuro informacji turystycznej – 3 boulevard du Roi-Jérôme – tel.: 04 95 51 53 03 – www.ajaccio-tourisme.com – VII i VIII: 8.00–20.00, nd. 9.00–13.00, święta 9.00–12.30 i 14.30–18.00; IX, X i IV–VI: 8.00–19.00, nd. 9.00–13.00, święta 9.00–12.30 i 14.30–17.00; XI–III: codz. oprócz nd., 18 III i święt: 8.00–12.30 i 14.00–18.00, sb. 8.30–12.30 i 14.00–17.00 – 20 min bezpłatnego dostępu do Wi-Fi. Ze strony internetowej warto pobrać aplikację **By Ajaccio**, która pomoże w organizacji pobytu w mieście. Możemy zapytać również o bezpłatną broszurę *Balades et découvertes du pays d'Ajaccio*, w której opisano cztery trasy po okolicy.

TRANSPORT

Z lotniska

Aéroport Ajaccio Napoléon Bonaparte – tel.: 04 95 23 56 56 – <http://www.2a.cci.fr/>

Aéroport-Napoleon-Bonaparte-Ajaccio.html – 8 km na wschód od centrum drogą N 196.

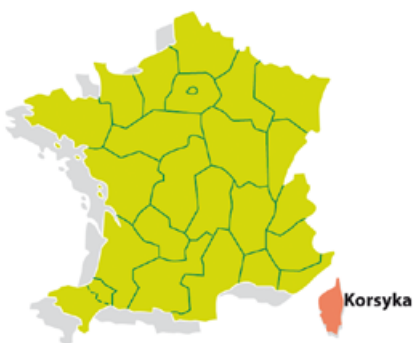
Autobusem – Dojazd do centrum (do ronda przed dworcem kolejowym) linią nr 8: kursy co ok. 1 godz. (od 5.00 do 23.00 – 4,50 EUR – czas przejazdu: 20 min). Przystanek znajduje się na prawo od wyjścia z hali przylotów. Informacje: TCA – tel.: 04 95 23 29 41 – www.bus-tca.fr.

Taksówką – tel.: 04 95 23 89 27. Kurs do centrum kosztuje ok. 20–25 EUR.

Po mieście

Petit train d'Ajaccio – Place du Maréchal-Foch – tel.: 04 95 51 13 69/06 10 45 31 72 – www.petit-train-ajaccio.com – odjazd co 1 godz. w zależności od liczby pasażerów – nie kursuje 1 I i 25 XII. Pociąg obsługuje dwie trasy: 1. zwiedzanie głównych atrakcji miasta (50 min – bilety dla dorosłych: 7 EUR, dla dzieci: 4 EUR); 2. przejażdżka po mieście i drogą do Krwawych Wysp (zob. s. 146) (1,5 godz. – 10 EUR, dzieci poniżej 9. roku życia: 5 EUR).

KORSYKA

Ruszaj w świat z przewodnikiem Michelin!

- poręczny format
- precyzyjne mapy i plany
- dokładne opisy atrakcji turystycznych
- propozycje tras zwiedzania
- liczne ciekawostki

Michelin zaprasza Cię do wspólnego odkrywania najpiękniejszych zakątków Korsyki. Z tym przewodnikiem zwiedzanie będzie prawdziwą przyjemnością! Dokładne mapy ułatwią swobodne poruszanie się po regionie. Szukasz ciekawych miejsc, zabytków i tras zwiedzania? Nic prostszego! Dzięki gwiazdkom przy nazwach miast i obiektów nie pominiessz żadnej turystycznej atrakcji. Starannie dobrane informacje praktyczne pomogą Ci znaleźć nocleg, restaurację czy kawiarnię, w których spędzisz wyjątkowe chwile.

Gwiazdki – tradycyjny system oceny atrakcji turystycznych:

- ★★★ zobacz koniecznie
- ★★ warto odwiedzić
- ★ godne uwagi

Nr katalogowy: **38340**

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
tel.: 0 801 339900
kom.: 0 601 339900

Zaplanuj trasę podróży
z serwisem
www.ViaMichelin.com

Cena 20,90 zł

ISBN 978-83-283-2214-1

9 788328 322141 >

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
 Helion SA